
adhyAtmarAmAyaNe sundarakANDam

అధ్యాత్మరామాయణే సుందరకాండమ్

Document Information

Text title : adhyAtma rAmAyaNa sundara kANDa

File name : adhyaatmaRamsundara.itx

Category : adhyAtmarAmAyaNa, raama, vyAsa

Location : doc_raama

Author : Shri Veda Vyas

Transliterated by : Vishwas Bhide vishwas underscore bhide at yahoo.com

Proofread by : Vishwas Bhide, PSA EASWARAN

Latest update : July 22, 2006, April 15, 2018

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 16, 2023

sanskritdocuments.org

అధ్యాత్మరామాయణే సుందరకాణ్డమ్

॥ ప్రథమః సర్గః ॥

శ్రీమహాదేవ ఉవాచ ।

శతయోజనవిస్తీర్ణం సముద్రం మకరాలయమ్ ।

లిలంజయిషురానందసన్దోహో మారుతాత్మజః ॥ ౧ ॥

ధ్యాత్వా రామం పరాత్మానమిదం వచనమబ్రవీత్ ।

పశ్యన్తు వానరాః సర్వే గచ్ఛన్తం మాం విహాయసా ॥ ౨ ॥

ఆమోఘం రామనిర్ముక్తం మహాబాణమివాఖిలాః ।

పశ్యామ్యుద్యైవ రామస్య పత్నీం జనకనన్దినీమ్ ॥ ౩ ॥

కృతార్థోఽహం కృతార్థోఽహం పునః పశ్యామి రాఘవమ్ ।

ప్రాణప్రయాణసమయే యస్య నామ సకృత్స్మరన్ ॥ ౪ ॥

నరస్తీర్ణాభివామోఘాధిమపారం యాతి తత్పదమ్ ।

కిం పునస్తస్య దూతోఽహం తదగ్గౌఙ్గలిముద్రికః ॥ ౫ ॥

తమేవ హృదయే ధ్యాత్వా లంజయామ్యుల్పవారిధిమ్ ।

ఇత్యుక్త్వా హనుమాన్ బాహూ ప్రసారాయతవాలధిః ॥ ౬ ॥

ఋజుగ్రీవోర్ధ్వదృష్టిః సన్నాకుఞ్చితపదద్వయః ।

దక్షిణాభిముఖస్తూర్ణం పుష్పవేఽనిలవిక్రమః ॥ ౭ ॥

ఆకశాత్త్వరితం దేవైర్వీక్ష్యమాణో జగామ సః ।

దృష్ట్వానిలసుతం దేవా గచ్ఛన్తం వాయువేగతః ॥ ౮ ॥

పరీక్షణార్థం సత్త్వస్య వానరస్యేదమబ్రువన్ ।

గచ్ఛత్యేష మహాసత్త్వో వానరో వాయువిక్రమః ॥ ౯ ॥

లంకాం ప్రవేష్టుం శక్తో వా న వా జానీమహే బలమ్ ।

ఏవం విచార్య నాగానాం మాతరం సురసాభిధామ్ ॥ ౧౦ ॥

అబ్రవీద్దేవతావృన్దః కౌతూహలసమన్వితః ।

గచ్ఛ త్వం వానరేన్ద్రస్య కిచ్చద్విఘ్నం సమాచర ॥ ౧౧॥

జ్ఞాత్వా తస్య బలం బుద్ధిం పునరేహి త్వరాన్వితా ।

ఇత్యుక్తా సా యయా శిష్రుం హనుమద్విఘ్నకారణాత్ ॥ ౧౨॥

ఆవృత్య మార్గం పురతః స్థిత్యా వానరమబ్రవీత్ ।

ఏహి మే వదనం శిష్రుం ప్రవిశస్వ మహామతే ॥ ౧౩॥

దేవైస్త్యం కల్పితో భక్ష్యః క్షుధాసమ్ప్రీడితాత్మనః ।

తామాహ హనుమాన్ మాతరహం రామస్య శాసనాత్ ॥ ౧౪॥

గచ్ఛామి జానకీం ద్రష్టుం పునరాగమ్య సత్వరః ।

రామాయ కుశలం తస్యాః కథయిత్వా త్వదాననమ్ ॥ ౧౫॥

నివేక్ష్యే దేహి మే మార్గం సురసాయై నమోఽస్తు తే ।

ఇత్యుక్తా పునరేవాహ సురసా క్షుధితాస్మ్యహమ్ ॥ ౧౬॥

ప్రవిశ్య గచ్ఛ మే వక్త్రం నో చేత్త్వాం భక్షయామ్యహమ్ ।

ఇత్యుక్తో హనుమానాహ ముఖం శిష్రుం విదారయ ॥ ౧౭॥

ప్రవిశ్య వదనం తేఽద్య గచ్ఛామి త్వరయాన్వితః ।

ఇత్యుక్త్యా యోజనాయామదేహో భూత్వా పురః స్థితః ॥ ౧౮॥

దృష్ట్వా హనూమతో రూపం సురసా పఞ్చాయోజనమ్ ।

ముఖం చకార హనుమాన్ ద్విగుణం రూపమాదధత్ ॥ ౧౯॥

తతశ్చకార సురసా యోజనానాం చ వింశతిమ్ ।

వక్త్రం చకార హనుమాన్ప్రిశద్యోజనసమ్మితమ్ ॥ ౨౦॥

తతశ్చకార సురసా పఞ్చాశద్యోజనాయతమ్ ।

వక్త్రం తదా హనూమాన్స్తు బభూవాఙ్మృగసన్నిభః ॥ ౨౧॥

ప్రవిశ్య వదనం తస్యాః పునరేత్య పురః స్థితః ।

ప్రవిష్టో నిర్గతోఽహం తే వదనం దేవి తే నమః ॥ ౨౨॥

ఏవం వదంతం దృష్ట్వా సా హనూమన్తమథాబ్రవీత్ ।

గచ్ఛ సాధయ రామస్య కార్యం బుద్ధిమతాం వర ॥ ౨౩॥

దేవైః సమ్ప్రేషితాహం తే బలం జిజ్ఞాసుభిః కపే ।

దృష్ట్వా సీతాం పునర్గత్వా రామం ద్రక్ష్యసి గచ్ఛ భోః ॥ ౨౪॥

ఇత్యుక్త్వా సా యయౌ దేవలోకం వాయుసుతః పునః ।
 జగమ వాయుమార్గేణ గరుత్మానివ పక్షిరాట్ ॥ ౨౫॥
 సముద్రోఽప్యహ మైనాకం మణికాఞ్చనపర్వతమ్ ।
 గచ్ఛత్యేష మహాసత్త్వే హనూమాన్మారుతాత్మజః ॥ ౨౬॥
 రామస్య కార్యసిద్ధ్యర్థం తస్య త్వం సచివో భవ ।
 సగరైర్వర్షితో యస్మాత్పురాహం సాగరోఽభవమ్ ॥ ౨౭॥
 తస్యాన్వయే బభూవాసౌ రామో దాశరథిః ప్రభుః ।
 తస్య కార్యార్థసిద్ధ్యర్థం గచ్ఛత్యేష మహాకపిః ॥ ౨౮॥
 త్వముత్తిష్ఠ జలాత్కూర్ణం త్వయి విశ్రమ్య గచ్ఛతు ।
 స తథేతి ప్రాదురభూజ్జలమధ్యాన్మహోన్నతః ॥ ౨౯॥
 నానామణిమయైః శ్చైస్తస్యోపరి నరాకృతిః ।
 ప్రాహ యాన్తం హనూమన్తం మైనాకోఽహం మహాకపే ॥ ౩౦॥
 సముద్రేణ సమాదిష్ఠస్త్వద్విశ్రామాయ మారుతే ।
 ఆగచ్ఛామృతకల్పాని జగ్ధ్వా పక్వఫలాని మే ॥ ౩౧॥
 విశ్రమ్యాత్ర క్షణం పశ్చాద్గమిష్యసి యథాసుఖమ్ ।
 ఏవముక్తోఽథ తం ప్రాహ హనూమాన్మారుతాత్మజః ॥ ౩౨॥
 గచ్ఛతో రామకార్యార్థం భక్షణం మే కథం భవేత్ ।
 ఏశ్రామో వా కథం మే స్వాద్ధన్తవ్యం త్వరితం మయా ॥ ౩౩॥
 ఇత్యుక్త్వా స్పృష్టశిఖరః కరాగ్రేణ యయౌ కపిః ।
 కిఞ్చోద్ధూరం గతస్యాస్య ఛాయాం ఛాయాగ్రహోఽగ్రహీత్ ॥ ౩౪॥
 సింహికా నామ సా ఘోరా జలమధ్యే స్థితా సదా ।
 ఆకాశగామినాం ఛాయామాక్రమ్యాకృష్య భక్షయేత్ ॥ ౩౫॥
 తయా గృహీతో హనుమాంశ్చిన్తయామాస వీర్యవాన్ ।
 కేనేదం మే కృతం వేగరోధనం విఘ్నకారిణా ॥ ౩౬॥
 దృశ్యతే నైవ కోఽప్యత్ర విస్మయో మే ప్రజాయతే ।
 ఏవం చిచిన్త్య హనుమానథో దృష్టిం ప్రసారయత్ ॥ ౩౭॥

తత్ర దృష్ట్వా మహాకాయాం సింహికాం ఘోరరూపిణీమ్ |
 పపాత సలిలే తూర్ణం పద్భ్యామేవాహనద్రుషా || ౩౮||
 పునరుత్పత్త్య హనూమాన్ దక్షిణాభిముఖో యయా |
 తతో దక్షిణమాసాద్య కూలం నానాఫలద్రుమమ్ || ౩౯||
 నానాపక్షిమృగాకీర్ణం నానాపుష్పలతావృతమ్ |
 తతో దదర్శ నగరం త్రికూటాచలమూర్ధని || ౪౦||
 ప్రాకారైర్భువలభిర్యుక్తం పరిఖాభిశ్చ సర్వతః |
 ప్రవేక్ష్యామి కథం లజ్కామితి చింతాపరోఽభవత్ || ౪౧||
 రాత్రౌ వేక్ష్యామి సూక్ష్మోఽహం లజ్కాం రావణపాలితామ్ |
 ఏవం విచిన్త్య తత్రైవ స్థిత్యా లజ్కాం జగామ సః || ౪౨||
 ధృత్వా సూక్ష్మం వపుర్ద్వారం ప్రవివేశ ప్రతాపవాన్ |
 తత్ర లజ్కాపురీ సాక్షాద్రాక్షసీవేషధారిణీ || ౪౩||
 ప్రవిశంతం హనూమంతం దృష్ట్వా లజ్కా వ్యతర్ణయత్ |
 కస్తస్త్వం వానరరూపేణ మామనాదృత్య లజ్కీనీమ్ || ౪౪||
 ప్రవిశ్య చోరవద్రాత్రో కిం భవాన్ కర్తుమిచ్ఛతి |
 ఇత్యుక్త్వా రోషతామ్రాక్షీ పాదేనాభిజఘాన తమ్ || ౪౫||
 హనుమానపి తాం వామముష్టినావజ్ఞయాహనత్ |
 తదైవ పతితా భూమౌ రక్తముద్యమతీ భృశమ్ || ౪౬||
 ఉత్థాయ ప్రాహ సా లజ్కా హనూమంతం మహాబలమ్ |
 హనూమన్ గచ్ఛ భద్రం తే జితా లజ్కా త్వయానఘ || ౪౭||
 పురాహం బ్రహ్మణా ప్రోక్తా హ్యష్టావింశతిపర్యయే |
 త్రేతాయుగే దాశరథీ రామో నారాయణోఽవ్యయః || ౪౮||
 జనిష్యతే యోగమాయా సీతా జనకవేశ్మని |
 భూభారహరణార్థాయ ప్రార్థితోఽయం మయా క్వచిత్ || ౪౯||
 సభార్యో రాఘవో భ్రాత్రా గమిష్యతి మహావనమ్ |
 తత్ర సీతాం మహామాయాం రావణోఽపహరిష్యతి || ౫౦||
 పశ్చాదరామేణ సాచివ్యం సుగ్రీవస్య భవిష్యతి |
 సుగ్రీవో జానకీం ద్రఘ్నం వానరాన్ ప్రేషయిష్యతి || ౫౧||

తత్రైకో వానరో రాత్రావాగమిష్యతి తేఽన్తికమ్ |
త్వయా చ భర్తృనతః సోఽపి త్వాం హనిష్యతి ముష్టినా || ౫౨||

తేనాహతా త్వం వ్యథితా భవిష్యసి యదానఘే |
తదైవ రావణస్యాన్తో భవిష్యతి న సంశయః || ౫౩||

తస్మాత్ త్వయా జితా లఙ్కా జితం సర్వం త్వయానఘ |
రావణాన్తఃపురవరే క్రీడాకాననముత్తమమ్ || ౫౪||

తన్మధ్యేఽశోకవనికా దివ్యపాదపసంకూలా |
అస్తి తస్యాం మహావృక్షః శింశపా నామ మధ్యగః || ౫౫||

తత్రాస్తే జానకీ ఘోరరాక్షసీభిః సురక్షితా |
దృష్ట్వైవ గచ్ఛ త్వరితం రాఘవాయ నివేదయ || ౫౬||

ధన్యాహమప్యద్య చిరాయ రాఘవ-
స్మృతిర్మమాసీద్భవపాశమోచినీ |
తద్భక్తసంక్షోఽప్యతిదుర్లభో మమ
ప్రసీదతాం దాశరథిః సదా హృది || ౫౭||

ఉల్లఙ్ఘితేఽభౌ పవనాత్మజేన
ధరాసుతాయాశ్చ దశాననస్య |
పుస్ఫోర వామాక్షి భుజిశ్చ తీవ్రం
రామస్య దక్షాఙ్గమతీన్ద్రియస్య || ౫౮||

ఇతి శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే సుందరకాణ్డే
ప్రథమః సర్గః || ౧||

|| ద్వితీయః సర్గః ||

శ్రీమహాదేవ ఉవాచ |
తతో జగమ హనుమాన్ లఙ్కాం పరమశోభనామ్ |
రాత్రౌ సూక్ష్మతనుర్భూత్వా బభ్రామ పరితః పురీమ్ || ౧||
సీతాన్వేషణకార్యార్థీ ప్రవివేశ నృపాలయమ్ |

తత్ర సర్వప్రదేశేషు వివిచ్య హనుమాన్ కపిః ॥ ౨॥
 నాపశ్యజ్ఞానకీం స్మృత్వా తతో లక్ష్మ్యాభిభాషితమ్ ।
 జగమ హనుమాన్ శీఘ్రమశోకవనికాం శుభామ్ ॥ ౩॥
 సురపాదపసమ్బాధాం రత్నసోపానవాపికామ్ ।
 నానాపక్షిమృగాకీర్ణాం స్వర్ణప్రాసాదశోభితామ్ ॥ ౪॥
 ఫలైరానమ్రశాఖాగ్రపాదపైః పరివారితామ్ ।
 విచిన్వన్ జానకీం తత్ర ప్రతివృక్షం మరుత్సుతః ॥ ౫॥
 దదర్శాభంలిహం తత్ర వైత్యప్రాసాదముత్తమమ్ ।
 దృష్ట్వా విస్మయమాపన్నో మణిస్తమృశతాన్వితమ్ ॥ ౬॥
 సమతీత్య పునర్గత్వా కిఞ్చిద్దూరం స మారుతిః ।
 దదర్శ శింశపావృక్షమత్సన్వనిబిడచ్ఛదమ్ ॥ ౭॥
 అదృష్టాతపమాకీర్ణం స్వర్ణవర్ణవిహంగమమ్ ।
 తన్నూలే రాక్షసీమధ్యే స్థితాం జనకనన్దినీమ్ ॥ ౮॥
 దదర్శ హనుమాన్ వీరో దేవతామివ భూతలే ।
 ఏకవేణీం కృశాం దీనాం మలినామ్బరధారిణీమ్ ॥ ౯॥
 భుమో శయానాం శోచన్తిం రామరామేతి భాషిణీమ్ ।
 త్రాతారం నాధిగచ్ఛన్తీముపవాసకృశాం శుభామ్ ॥ ౧౦॥
 శాఖాన్తచ్ఛదమధ్యస్థో దదర్శ కపికుఞ్జారః ।
 కృతార్థోఽహం కృతార్థోఽహం దృష్ట్వా జనకనన్దినీమ్ ॥ ౧౧॥
 మయైవ సాధితం కార్యం రామస్య పరమాత్మనః ।
 తతః కిలకిలాశబ్దో బభూవాన్తఃపురాద్బహిః ॥ ౧౨॥
 కిమేతదితి సల్లీనో వృక్షపత్రేషు మారుతిః ।
 ఆయాన్తం రావణం తత్ర స్త్రీజనైః పరివారితమ్ ॥ ౧౩॥
 దశాస్యం వింశతిభుజం నీలాఞ్జానచయోపమమ్ ।
 దృష్ట్వా విస్మయమాపన్నః పత్రఖణ్డేష్వలీయత ॥ ౧౪॥
 రావణో రాఘవేణాశు మరణం మే కథం భవేత్ ।
 సీతార్థమపి నాయాతి రామః కిం కారణం భవేత్ ॥ ౧౫॥

ఇత్యేవం చిన్తయన్నిత్యం రామమేవ సదా హృది ।
 తస్మిన్ దినేఽపరరాత్రౌ రావణో రాక్షసాధిపః ॥ ౧౬ ॥
 స్వప్నే రామేణ సద్విష్టః కశ్చిదాగత్య వానరః ।
 కామరూపధరః సూక్ష్మో వృక్షాగ్రస్థోఽనుపశ్యతి ॥ ౧౭ ॥
 ఇతి దృష్ట్వాద్భుతం స్వప్నం స్వాత్మన్యేవానుచిన్త్య సః ।
 స్వప్నః కదాచిత్సత్యః స్యాదేవం తత్ర కరోమ్యహమ్ ॥ ౧౮ ॥
 జానకీం వాక్కురైర్విద్ధ్వా దుఃఖితాం నితరామహమ్ ।
 కరోమి దృష్ట్వా రామాయ నివేదయతు వానరః ॥ ౧౯ ॥
 ఇత్యేవం చిన్తయన్ సీతాసమీపమగమద్ద్యుతమ్ ।
 నూపురాణాం కింకీణీనాం శ్రుత్వా శిఙ్గితమఙ్గానా ॥ ౨౦ ॥
 సీతా భీతా లీయమానా స్వాత్మన్యేవ సుమధ్యమా ।
 అధోముఖ్యశ్రునయనా స్థితా రామార్పితాన్తరా ॥ ౨౧ ॥
 రావణోఽపి తదా సీతామాలోక్యాహ సుమధ్యమే ।
 మాం దృష్ట్వా కిం వృథా సుభ్రు స్వాత్మన్యేవ విలీయసే ॥ ౨౨ ॥
 రామో వనచరాణాం హి మధ్యే తిష్ఠతి సానుజః ।
 కదాచిద్దృశ్యతే కైశ్చిత్కదాచిన్నైవ దృశ్యతే ॥ ౨౩ ॥
 మయా తు బహుధా లోకాః ప్రేషితాస్తస్య దర్శనే ।
 న పశ్యన్తి ప్రయత్నేన వీక్షమాణాః సమన్తతః ॥ ౨౪ ॥
 కిం కరిష్యసి రామేణ నిఃస్పృహేణ సదా త్వయి ।
 త్వయా సదాలిఙ్గితోఽపి సమీపస్థోఽపి సర్వదా ॥ ౨౫ ॥
 హృదయేఽస్య న చ సేహస్తయి రామస్య జాయతే ।
 త్వత్కృతాన్ సర్వభోగాంశ్చ త్వద్గుణానపి రాఘవః ॥ ౨౬ ॥
 భుజ్జానోఽపి న జానాతి కృతఘ్నా నిర్గుణోఽథమః ।
 త్వమాసీతా మయా సాధ్వీ దుఃఖశోకసమాకులా ॥ ౨౭ ॥
 ఇదాసీమపి నాయాతి భక్తిహీనః కథం వ్రజేత్ ।
 నిఃసత్త్వో నిర్మమో మానీ మూఢః పఙ్డితమానవాన్ ॥ ౨౮ ॥
 నరాధమం త్వద్విముఖం కిం కరిష్యసి భామిని ।
 త్వయ్యుతీవ సమాసక్తం మాం భజస్వాసురోత్తమమ్ ॥ ౨౯ ॥

దేవగన్ధర్వనాగానాం యక్షకిన్నరయోషితామ్ ।
 భవిష్యసి నియోక్తీ త్వం యది మాం ప్రతిపద్యసే ॥ 30॥
 రావణస్య వచః శ్రుత్వా సీతాఽమర్షసమన్వితా ।
 ఉవాచాధోముఖీ భూత్వా నిధాయ తృణమస్తరే ॥ 31॥
 రాఘవాద్భిభ్యతా నూనం భిక్షురూపం త్వయా ధృతమ్ ।
 రహితే రాఘవాభ్యాం త్వం శునీవ హవిరధ్వరే ॥ 32॥
 హృతవానసి మాం నీచ తత్ఫలం ప్రాప్స్యసేఽచిరాత్ ।
 యదా రామశరాఘాతవిదారితవపుర్భవాన్ ॥ 33॥
 జ్ఞాస్యనేఽమానుషం రామం గమిష్యసి యమాన్తికమ్ ।
 సముద్రం శోషయిత్వా వా శరైర్బద్ధ్వాథ వారిధిమ్ ॥ 34॥
 హస్తం త్వాం సమరే రామో లక్ష్మణేన సమన్వితః ।
 ఆగమిష్యత్యసన్దేహో ద్రక్ష్యసే రాక్షసాధమ ॥ 35॥
 త్వాం సపుత్రం సహబలం హత్వా నేష్యతి మాం పురమ్ ॥
 శ్రుత్వా రక్షఃపతిః క్రుద్ధో జానక్యాః పరుషాక్షరమ్ ॥ 36॥
 వాక్యం క్రోధసమావిష్టః ఖడ్గముద్యమ్య సత్వరః ।
 హస్తం జనకరాజస్య తనయాం తామ్రలోచనః ॥ 37॥
 మన్తోదరీ నివార్యాహ పతిం పతిహితే రతా ।
 త్యజైనాం మానుషీం దీనాం దుఃఖితాం కృపణాం కృశామ్ ॥ 38॥
 దేవగన్ధర్వనాగానాం బహ్వస్యః సన్ని వరాఙ్గానాః ।
 త్వామేవ వరయన్త్యుచ్చైర్మృదమత్తవిలోచనాః ॥ 39॥
 తతోఽబ్రవీద్ధశగ్రీవో రాక్షసీర్వికృతాననాః ।
 యథా మే వశగా సీతా భవిష్యతి సకామనా ।
 తథా యతధ్వం త్వరితం తర్జనాదరణాదిభిః ॥ 40॥
 ద్విమాసాభ్యస్తరే సీతా యది మే వశగా భవేత్ ।
 తదా సర్వసుఖోపేతా రాజ్యం భోక్ష్యతి సా మయా ॥ 41॥
 యది మాసద్వయాదూర్ధ్వం మచ్ఛయ్యాం నాభినస్థతి ।
 తదా మే ప్రాతరాశాయ హత్వా కురుత మానుషీమ్ ॥ 42॥

ఇత్యుక్త్వా ప్రయయా స్త్రీభీ రావణోఽన్తఃపురాలయమ్ |
 రాక్షసోఽఽ జానకీమేత్య భీషయన్త్యః స్వతర్జనైః || ౪౩||
 తత్రైకా జానకీమాహ యావనం తే వృథా గతమ్ |
 రావణేన సమాసాద్య సఫలం తు భవిష్యతి || ౪౪||
 అపరా చాహా కోపేన కిం విలమ్బేన జానకి |
 ఇదాసీం భేద్యతామఙ్గం విభజ్య చ పృథక్ పృథక్ || ౪౫||
 అన్యః తు ఖడ్గముద్యమ్య జానకీం హన్తుముద్యతా |
 అన్యః కరాలవదనా విదార్యాస్యమభీషయత్ || ౪౬||
 ఏవం తాం భీషయన్తీస్తా రాక్షసీర్వికృతాననాః |
 నివార్య త్రిజటా వృద్ధా రాక్షసీ వాక్యమబ్రవీత్ || ౪౭||
 శృణుధ్వం దుష్టరాక్షసోఽఽ మద్వాక్యం వో హితం భవేత్ || ౪౮||
 న భీషయధ్వం రుదతీం నమస్కరుత జానకీమ్ |
 ఇదాసీమేవ మే స్వప్నే రామః కమలలోచనః || ౪౯||
 ఆరుహ్యైరావతం శుభ్రం లక్ష్మణేన సమాగతః |
 దద్ధ్వ లక్ష్మణపురీం సర్వాం హత్వా రావణమాహవే || ౫౦||
 ఆరోప్య జానకీం స్వాఙ్కే స్థితో దృష్టోఽగమూర్ధని |
 రావణో గోమయప్రాదే తైలాభ్యక్తో దిగమ్భరః || ౫౧||
 అగాహత్పుత్రపౌత్రైశ్చ కృత్వా వదనమాలికామ్ |
 విభీషణస్తు రామస్య సన్నిధౌ హృష్టమానసః || ౫౨||
 సేవాం కరోతి రామస్య పాదయోర్భక్తిసంయుతః |
 సర్వథా రావణం రామో హత్వా సకులమఙ్గాసా || ౫౩||
 విభీషణాయాధిపత్యం దత్త్వా సీతాం శుభాననామ్ |
 అఙ్కే నిధాయ స్వపురీం గమిష్యతి న సంశయః || ౫౪||
 త్రిజటాయా వచః శ్రుత్వా భీతాస్తా రాక్షసస్త్రియః |
 తూష్ణీమాసంస్తత్ర తత్ర నిద్రావశముపాగతాః || ౫౫||
 తర్జితా రాక్షసీభిః సా సీతా భీతావిహ్వలా |
 త్రాతారం నాధిగచ్ఛన్తీ దుఃఖేన పరిమూర్ఛితా || ౫౬||

అశ్రుభిః పూర్ణనయనా చిన్తయన్తీదమబ్రవీత్ |
 ప్రభాతే భక్షయిష్యన్తి రాక్షసోః మాం న సంశయః |
 ఇదానీమేవ మరణం కేనోపాయేన మే భవేత్ || ౫౭||

ఏవం సుదుఃఖేన పరిప్లుతా సా
 విముక్తకణ్ఠం రుదతీ చిరాయ |
 ఆలమ్యై శాఖాం కృతనిశ్చయా మృతౌ
 న జానతీ కశ్చిదుపాయమజ్ఞనా || ౫౮||

ఇతి శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే సుందరకాణ్డే
 ద్వితీయః సర్గః || ౨||

|| తృతీయః సర్గః ||

శ్రీమహాదేవ ఉవాచ |
 ఉద్బంధనేన వా మోక్ష్యే శరీరం రాఘవం వినా |
 జీవితేన ఫలం కిం స్యాన్మమ రక్షోఽధిమధ్యతః || ౧||
 దీర్ఘా వేణీ మమాత్యర్థముద్బంధనాయ భవిష్యతి |
 ఏవం నిశ్చితబుద్ధిం తాం మరణాయాథ జానకీమ్ || ౨||
 ఏలోక్య హనుమాన్ కిఞ్చిద్విచార్యైతదభాషత |
 శనైః శనైః సూక్ష్మరూపో జానక్యాః శ్రోత్రగం వచః || ౩||
 ఇక్ష్వాకువంశసమ్భూతో రాజా దశరథో మహాన్ |
 ఆయోధ్యాధిపతిస్తస్య చత్వారో లోకవిశ్రుతాః || ౪||
 పుత్రా దేవసమాః సర్వే లక్షణైరుపలక్షితాః |
 రామశ్చలక్ష్మణశ్చైవ భరతశ్చైవ శత్రుహా || ౫||
 జ్యేష్ఠో రామః పితుర్వాక్యాద్దణ్డకారణ్యమాగతః |
 లక్ష్మణేన సహ బ్రాత్రా సీతయా భార్యయా సహ || ౬||
 ఉవాస గౌతమీతీరే పఞ్చవట్యాం మహామనాః |
 తత్ర సీతా మహాభాగా సీతా జనకనన్దినీ || ౭||

రహితే రామచన్ద్రేణ రావణేన దురాత్మనా ।
 తతో రామోఽతిదుఃఖార్తో మార్గమాణోఽథ జానకీమ్ ॥ ౮ ॥
 జటాయుషం పక్షిరాజమపశ్యత్పతితం భువి ।
 తస్మై దత్త్వా దివం శీఘ్రమృష్యమూకముపాగమత్ ॥ ౯ ॥
 సుగ్రీవేణ కృతా మైత్రీ రామస్య విదితాత్మనః ।
 తద్భార్యాహారిణం హత్వా వాలినం రఘునన్దనః ॥ ౧౦ ॥
 రాజ్యేఽభిషిచ్య సుగ్రీవం మిత్రకార్యం చకార సః ।
 సుగ్రీవస్తు సమానాయ్య వానరాన్ వానరప్రభుః ॥ ౧౧ ॥
 ప్రేషయామాస పరితో వానరాన్ పరిమార్గణే ।
 సీతాయాస్తత్ర చైకోఽహం సుగ్రీవసచివో హరిః ॥ ౧౨ ॥
 సమాప్తివచనాచ్ఛీఘ్రముల్లఙ్ఘ్య శతయోజనమ్ ।
 సముద్రం నగరీం లఙ్కాం విచిన్వన్ జానకీం శుభామ్ ॥ ౧౩ ॥
 శనైరశోకవనికాం విచిన్వన్ శింశపాతరుమ్ ।
 అద్రాక్షం జానకీమత్ర శోచన్తిం దుఃఖసమ్ముతామ్ ॥ ౧౪ ॥
 రామస్య మహిషీం దేవీం కృతకృత్యోఽహమాగతః ।
 ఇత్యుక్తోపరరామాథ మారుతిర్బుద్ధిమత్తరః ॥ ౧౫ ॥
 సీతా క్రమేణ తత్సర్వం శ్రుత్వా విస్మయమాయయౌ ।
 కిమిదం మే శ్రుతం వ్యోమ్ని వాయునా సముదీరితమ్ ॥ ౧౬ ॥
 స్వప్నో వా మే మనోభ్రాన్తిర్యది వా సత్యమేవ తత్ ।
 నిద్రా మే నాస్తి దుఃఖేన జానామ్యేతత్కుతో భ్రమః ॥ ౧౭ ॥
 యేన మే కర్ణపీయుషం వచనం సముదీరితమ్ ।
 స దృశ్యతాం మహాభాగః ప్రియవాదీ మమాగ్రతః ॥ ౧౮ ॥
 శ్రుత్వా తజ్ఞానకీవాక్యం హనుమాన్ పత్రఖణ్డతః ।
 అవతీర్య శనైః సీతాపురతః సమవస్థితః ॥ ౧౯ ॥
 కలవిఙ్కప్రమాణాఙ్గో రక్తాస్యః పీతవానరః ।
 ననామ శనకైః సీతాం ప్రాఙ్ఞాలిః పురతః స్థితః ॥ ౨౦ ॥
 దృష్ట్వా తం జానకీ భీతా రావణోఽయముపాగతః ।

మాం మోహయితుమాయాతో మాయయా వానరాకృతిః ॥ ౨౧॥

ఇత్యేవం చిస్తయిత్వా సా తూష్ణిమాసీదధోముఖీ ।
పునరప్యాహ తాం సీతాం దేవి యత్త్వం విశక్కునే ॥ ౨౨॥

నాహం తథావిధో మాతస్త్వజ శక్కాం మయి స్థితామ్ ।
దాసోఽహం కోసలేన్ద్రస్య రామస్య పరమాత్మనః ॥ ౨౩॥

సచివోఽహం హరీన్ద్రస్య సుగ్రీవస్య శుభప్రదే ।
వాయోః పుత్రోఽహమఖిలప్రాణభూతస్య శోభనే ॥ ౨౪॥

తచ్చుత్వా జానకీ ప్రాహ హనూమన్తం కృతాజ్ఞులిమ్ ।
వానరాణాం మనుష్యాణాం సజ్గతిర్ఘటతే కథమ్ ॥ ౨౫॥

యథా త్వం రామచన్ద్రస్య దాసోఽహమితి భాషసే ।
తామాహ మారుతిః ప్రీతో జానకీం పురతః స్థితః ॥ ౨౬॥

ఋష్యమూకమగ్రామః శబర్యా నోదితః సుధీః ।
సుగ్రీవో ఋష్యమూకస్థో దృష్టవాన్ రామలక్ష్మణౌ ॥ ౨౭॥

భీతో మాం ప్రేషయామాస జ్ఞాతుం రామస్య హృద్గతమ్ ।
బ్రహ్మచారివపుర్పత్వా గతోఽహం రామసన్నిధిమ్ ॥ ౨౮॥

జ్ఞాత్వా రామస్య సదాభవం స్కన్ధోపరి నిధాయ తౌ ।
సీత్యా సుగ్రీవసామీప్యం సఖ్యం చాకరవం తయోః ॥ ౨౯॥

సుగ్రీవస్య హృతా భార్యా వాలినా తం రఘూత్తమః ।
జఘనైకేన బాణేన తతో రాజ్యేఽభ్యషేచయత్ ॥ ౩౦॥

సుగ్రీవం వానరాణాం స ప్రేషయామాస వానరాన్ ।
దిగ్భ్యో మహాబలాన్ వీరాన్ భవత్యాః పరిమార్గణే ॥ ౩౧॥

గచ్ఛన్తం రాఘవో దృష్ట్వా మామభాషత సాదరమ్ ॥ ౩౨॥

త్వయి కార్యమశేషం మే స్థితం మారుతనన్దన ।
బ్రూహి మే కుశలం సర్వం సీతాయై లక్ష్మణస్య చ ॥ ౩౩॥

అఙ్గులీయకమేతన్మే పరిజ్ఞానార్థముత్తమమ్ ।
సీతాయై దీయతాం సాధు మన్నామాక్షరముద్రితమ్ ॥ ౩౪॥

ఇత్యుక్త్వా ప్రదదౌ మహ్యం కరాగ్రాదఙ్గులీయకమ్ ।

ప్రయత్నైన మయాసీతం దేవి పశ్యాఙ్గులీయకమ్ || 3౫||
 ఇత్యుక్త్వా ప్రదదౌ దేవ్యై ముద్రికాం మారుతాత్మజః |
 నమస్కృత్య స్థితో దూరాద్బద్ధాఙ్గులిపుటో హరిః || 3౬||
 దృష్ట్వా సీతా ప్రముదితా రామనామాఙ్కితాం తదా |
 ముద్రికాం శిరసా ధృత్వా స్రవదానన్దనేత్రజా || 3౭||
 కపే మే ప్రాణదాతా త్వం బుద్ధిమానసి రాఘవే |
 భక్తోఽసి ప్రియకారీ త్వం విశ్వాసోఽస్తి తవైవ హి || 3౮||
 నో చేన్మత్సన్నిధిం చాన్యం పురుషం ప్రేషయేత్కథమ్ |
 హనూమన్ దృష్టమఖిలం మమ దుఃఖాదికం త్వయా || 3౯||
 సర్వం కథయ రామాయ యథా మే జాయతే దయా |
 మాసద్వయావధి ప్రాణాః స్థాస్యన్తి మమ సత్తమ || ౪౦||
 నాగమిష్యతి చేద్రామో భక్షయిష్యతి మాం ఖలః |
 అతః శీఘ్రం కపిన్ద్రేణ సుగ్రీవేణ సమన్వితః || ౪౧||
 వానరాసీకపైః సార్థం హత్వా రావణమాహవే |
 సపుత్రం సబలం రామో యది మాం మోచయేత్ప్రభుః || ౪౨||
 తత్తస్య సదృశం వీర్యం వీర వర్ణయ వర్ణితమ్ |
 యథా మాం తారయేద్రామో హత్వా శీఘ్రం దశాననమ్ || ౪౩||
 తథా యతస్య హనుమన్ వాచా ధర్మమవాప్సుహి |
 హనుమానపి తామాహ దేవి దృష్టో యథా మయా || ౪౪||
 రామః సలక్ష్మణః శీఘ్రమాగమిష్యతి సాయుధః |
 సుగ్రీవేణ ససైన్యేన హత్వా దశముఖం బలాత్ || ౪౫||
 సమానేష్యతి దేవి త్వామయోధ్యాం నాత్ర సంశయః |
 తమాహ జానకీ రామః కథం వారిధిమాతతమ్ || ౪౬||
 తీర్త్వాయాస్యత్యమేయాత్మా వానరాసీకపైః సహ |
 హనూమానాహ మే స్కన్ధావారుహ్యా పురుషర్షభౌ || ౪౭||
 ఆయాస్యతః ససైన్యశ్చ సుగ్రీవో వానరేశ్వరః |
 విహాయసా క్షణేనైవ తీర్త్వా వారిధిమాతతమ్ || ౪౮||

నిర్దహిష్యతి రక్షోఘాంస్త్యత్కృతే నాత్ర సంశయః ।
 అనుజ్ఞాం దేహి మే దేవి గచ్ఛామి త్వరయాన్వితః ॥ ౪౯ ॥
 ద్రష్టుం రామం సహ బ్రాత్రా త్వరయామి తవాన్తికమ్ ।
 దేవి కిఞ్చిదభిజ్ఞానం దేహి మే యేన రాఘవః ॥ ౫౦ ॥
 విశ్వసేన్మాం ప్రయత్నేన తతో గన్తా సముత్సుకః ।
 తతః కిఞ్చిద్విచార్యాథ సీతా కమలలోచనా ॥ ౫౧ ॥
 విముచ్య కేశపాశాన్తే స్థితం చూడామణిం దదౌ ।
 అనేన విశ్వసేద్రామస్త్యాం కపిన్ద్ర సలక్ష్మణః ॥ ౫౨ ॥
 అభిజ్ఞానార్థమన్యచ్చ వదామి తవ సువ్రత ।
 చిత్రకూటగిరౌ పూర్వమేకదా రహసి స్థితః ।
 మదజ్ఞే శిర ఆధాయ నిద్రాతి రఘునన్దనః ॥ ౫౩ ॥
 ఐన్ద్రః కాకస్తదాగత్య నఖైస్తుజ్ఞేన చాసకృత్ ।
 మత్పాదాఙ్గుష్ఠమారక్తం విదదారామిషాశయా ॥ ౫౪ ॥
 తతో రామః ప్రబుద్ధ్యాథ దృష్ట్వా పాదం కృతవ్రణమ్ ।
 కేన భద్రే కృతం చైతద్విప్రియం మే దురాత్మనా ॥ ౫౫ ॥
 ఇత్యుక్త్వా పురతోఽపశ్యద్వాయసం మాం పునః పునః ।
 అభిద్రవన్తం రక్తాక్తనఖతుణ్డం చుకోప హ ॥ ౫౬ ॥
 తృణమేకముపాదాయ దివ్యాస్త్రేణాభియోజ్య తత్ ।
 చిక్షేప లీలయా రామో వాయసోపరి తజ్జ్వలన్ ॥ ౫౭ ॥
 అభ్యుద్రవద్వాయసశ్చ భీతో లోకాన్ భ్రమన్ పునః ।
 ఇన్ద్రబ్రహ్మాదిభిశ్చాపి న శక్యో రక్షితుం తదా ॥ ౫౮ ॥
 రామస్య పాదయోరగ్రేఽపతద్భీత్యా దయానిధేః ।
 శరణాగతమాలోక్య రామస్తమిదమబ్రవీత్ ॥ ౫౯ ॥
 అమోఘమేతదస్త్రం మే దత్తైకాక్షిమితో వ్రజ ।
 సవ్యం దత్త్వా గతః కాక ఏవం పౌరుషవానపి ॥ ౬౦ ॥
 ఉపేక్షతే కిమర్థం మామిదాసీం సోఽపి రాఘవః ।
 హనూమానపి తామాహ శ్రుత్వా సీతానుభాషితమ్ ॥ ౬౧ ॥

దేవి త్వాం యది జానాతి స్థితామత్ర రఘూత్తమః |
 కరిష్యతి క్షణాద్భస్మ లక్ష్మం రాక్షసమణ్డితామ్ || ౬౨ ||
 జానకీ ప్రాహ తం వత్స కథం త్వం యోత్యసేఽసురైః |
 అతిసూక్ష్మవపుః సర్వే వానరాశ్చ భవద్వశాః || ౬౩ ||
 శ్రుత్వా తద్వచనం దేవ్యై పూర్వరూపమదర్శయత్ |
 మేరుమన్దరసక్ష్మాశం రక్షోగణవిభీషణమ్ || ౬౪ ||
 దృష్ట్వా సీతా హనుమంతం మహాపర్వతసన్నిభమ్ |
 హర్షేణ మహతావిష్టా ప్రాహ తం కపికుఞ్జరమ్ || ౬౫ ||
 సమర్థోఽసి మహాసత్త్వ ద్రక్ష్యన్తి త్వాం మహాబలమ్ |
 రాక్షస్యస్తే శుభః పథా గచ్ఛ రామాన్తికం ద్రుతమ్ || ౬౬ ||
 బుభుక్షితః కపిః ప్రాహ దర్శనాత్పారణం మమ |
 భవిష్యతి ఫలైః సర్వైస్తవ దృష్టౌ స్థితైర్హి మే || ౬౭ ||
 తథేత్యుక్తః స జానక్యా భక్షయిత్వా ఫలం కపిః |
 తతః ప్రస్థాపితోఽగచ్ఛజ్ఞానకీం ప్రణీపత్య సః |
 కిఞ్చిద్దూరమథో గత్వా స్వాత్మన్యేవాన్వచిన్తయత్ || ౬౮ ||
 కార్యార్థమాగతో దూతః స్వామికార్యవిరోధతః |
 అన్యత్కిఞ్చిదసమ్పాద్య గచ్ఛత్యథమ ఏవ సః || ౬౯ ||
 అతోఽహం కిఞ్చిదన్యచ్ఛ కృత్వా దృష్ట్వాథ రావణమ్ |
 సమ్భాష్య చ తతో రామదర్శనార్థం వ్రజామ్యహమ్ || ౭౦ ||
 ఇతి నిశ్చిన్త్య మనసా వృక్షఖణ్డాన్ మహాబలః |
 ఉత్పాట్యాశోకవనికాం నిర్వృజ్ఞామకరోత్క్షణాత్ || ౭౧ ||
 సీతాఽఽశ్రయనగం త్యక్త్వా వనం శూన్యం చకార సః |
 ఉత్పాటయన్తం విపినం దృష్ట్వా రాక్షసయోషితః || ౭౨ ||
 అప్రచ్ఛన్ జానకీం కోఽసౌ వానరాకృతిరుద్భటః || ౭౩ ||
 జానక్యవాచ |
 భవత్య ఏవ జానన్తి మాయాం రాక్షసనిర్మితామ్ |
 నాహమేనం విజానామి దుఃఖశోకసమాకులా || ౭౪ ||
 ఇత్యుక్తాన్త్యరితం గత్వా రాక్షసోఽభయపీడితాః |

హనూమతా కృతం సర్వం రావణాయ న్యవేదయన్ || ౭౫||
 దేవ కశ్చిన్మహాసత్త్వో వానరాకృతిదేహభృత్ |
 సీతయా సహ సమ్భాష్య హ్యశోకవనికాం క్షణాత్ |
 ఉత్పాట్య చైత్యప్రాసాదం బభణ్ణామితవిక్రమః || ౭౬||
 ప్రాసాదరక్షిణః సర్వాన్ హత్వా తత్రైవ తస్థివాన్ |
 తచ్చుత్వా తూర్ణముత్థాయ వనభ్రంశం మహోఽప్రియమ్ || ౭౭||
 కింకరాన్ ప్రేషయామాస నియుతం రాక్షసాధిపః |
 నిభగ్నచైత్యప్రాసాదప్రథమాన్తరసంస్థితః || ౭౮||
 హనుమాన్ పర్వతాకారో లోహస్తమ్భకృతాయుధః |
 కింఞ్చిల్లాంజాలచలనో రక్తస్యో భీషణాకృతిః || ౭౯||
 ఆపతన్తం మహాసంఘం రాక్షసానాం దదర్శ సః |
 చకార సింహనాదం చ శ్రుత్వా తే ముముహుర్భుశమ్ || ౮౦||
 హనుమన్తమథో దృష్ట్వా రాక్షసా భీషణాకృతిమ్ |
 నిర్జఘ్నుర్వివిధాస్త్రాఘ్నేః సర్వరాక్షసఘాతినమ్ || ౮౧||
 తత ఉత్థాయ హనుమాన్ ముద్గరేణ సమన్తతః |
 నిష్పిపేష క్షణాదేవ మశకానివ యూథపః || ౮౨||
 నిహతాన్ కింకరాన్ శ్రుత్వా రావణః క్రోధమూర్ఛితః |
 పఞ్చ నేనాపతీంస్తత్ర ప్రేషయామాస దుర్మదాన్ || ౮౩||
 హనూమానపి తాన్ సర్వాంల్లోహస్తమ్భేన చాహనత్ |
 తతః క్రుద్ధో మన్త్రిసుతాన్ ప్రేషయామాస సప్త సః || ౮౪||
 ఆగతానపి తాన్ సర్వాన్ పూర్వవద్వానరేశ్వరః |
 క్షణాన్విశేషతో హత్వా లోహస్తమ్భేన మారుతిః || ౮౫||
 పూర్వస్థానముపాశ్రిత్య ప్రతీక్షన్ రాక్షసాన్ స్థితః |
 తతో జగమ బలవాన్ కుమారోఽక్షః ప్రతాపవాన్ || ౮౬||
 తముత్పపాత హనుమాన్ దృష్ట్వాకాశే సముద్గరః |
 గగనాత్త్వరితో మూర్ధ్ని ముద్గరేణ వ్యతాడయత్ || ౮౭||
 హత్వా తమక్షం నిశేషం బలం సర్వం చకార సః || ౮౮||

తతః శ్రుత్వా కుమారస్య వధం రాక్షసపుజ్జవః ।
 క్రోధేన మహతావిష్ట ఇన్ద్రజేతారమబ్రవీత్ ॥ ౮౯ ॥
 పుత్ర గచ్ఛామ్యహం తత్ర యత్రాస్తే పుత్రహో రిపుః ।
 హత్యా తమథవా బద్ధ్వా ఆనయిష్యామి తేఽన్తికమ్ ॥ ౯౦ ॥
 ఇన్ద్రజిత్పితరం ప్రాహ త్యజ శోకం మహామతే ।
 మయి స్థితే కిమర్థం త్వం భాషనే దుఃఖితం వచః ॥ ౯౧ ॥
 బద్ధ్వాఽఽనేష్యే ద్రుతం తాత వానరం బ్రహ్మపాశతః ।
 ఇత్యుక్త్వా రథమారుహ్య రాక్షసైర్బహుభిర్వృతః ॥ ౯౨ ॥
 జగామ వాయుపుత్రస్య సమీపం వీరవిక్రమః ।
 తతోఽతిగర్జితం శ్రుత్వా స్తమ్భముద్యమ్య వీర్యవాన్ ॥ ౯౩ ॥
 ఉత్పాత నభోదేశం గరుత్మానివ మారుతిః ।
 తతో భ్రమన్తం నభసి హనూమన్తం శిలీముఖైః ॥ ౯౪ ॥
 విద్ధ్వా తస్య శిరోభాగమిషుభిశ్చాష్టభిః పునః ।
 హృదయం పాదయుగలం షడ్భిరేకేన వాలధిమ్ ॥ ౯౫ ॥
 భేదయత్వా తతో ఘోరం సింహనాదమథాకరోత్ ।
 తతోఽతిహర్షాద్ధనుమాన్ స్తమ్భముద్యమ్య వీర్యవాన్ ॥ ౯౬ ॥
 జఘాన సారథిం సాశ్వం రథం చాచూర్ణయత్క్షణాత్ ।
 తతోఽన్యం రథమాదాయ మేఘనాదో మహాబలః ॥ ౯౭ ॥
 శీఘ్రం బ్రహ్మస్త్రమాదాయ బద్ధ్వా వానరపుజ్జవమ్ ।
 నినాయ నికటం రాజ్ఞో రావణస్య మహాబలః ॥ ౯౮ ॥
 యస్య నామ సతతం జపన్తి యే-
 ఽజ్ఞానకర్మకృతబంధనం క్షణాత్ ।
 సద్య ఏవ పరిముచ్య తత్పదం
 యాన్తి కోటిరవిభాసురం శివమ్ ॥ ౯౯ ॥
 తస్యైవ రామస్య పదామ్బుజం సదా
 హృత్పద్మమధ్యే సునిధాయ మారుతిః ।
 సదైవ నిర్ముక్తసమస్తబన్ధనః
 కిం తస్య పాశైరితరైశ్చ బన్ధనైః ॥ ౧౦౦ ॥

ఇతి శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే సుందరకాణ్డే
తృతీయః సర్గః ॥ 3॥

॥ చతుర్థః సర్గః ॥

శ్రీమహాదేవ ఉవాచ ।

యాస్తం కపీన్ద్రం ధృతపాశబన్ధనం

విలోకయన్తం నగరం విభీతవత్ ।

అతాడయన్ముష్టితలైః సుకోపనాః

పౌరాః సమన్తాదనుయాన్త ఈక్షితుమ్ ॥ ౧॥

బ్రహ్మాస్త్రమేనం క్షణమాత్రసన్ధమం

కృత్వా గతం బ్రహ్మవరేణ సత్వరమ్ ।

జ్ఞాత్వా హనూమానపి ఫల్గురజ్జభి-

ర్షతో యయా కార్యవిశేషగౌరవాత్ ॥ ౨॥

సభాన్తరస్థస్య చ రావణస్య తం

పురో నిధాయాహ బలారిజితదా ।

బద్ధో మయా బ్రహ్మవరేణ వానరః

సమాగతోఽనేన హతా మహాసురాః ॥ 3॥

యద్యుక్తమత్రార్య విచార్య మన్త్రిభి-

ర్విధీయతామేష న లౌకికో హరిః ।

తతో విలోక్యాహ స రాక్షసేశ్వరః

ప్రహస్తమగ్రే స్థితమజ్ఞానాద్రిభమ్ ॥ ౪॥

ప్రహస్త పృచ్ఛైనమసౌ కిమాగతః

కిమత్ర కార్యం కుత ఏవ వానరః ।

వనం కిమర్థం సకలం వినాశితం

హతాః కిమర్థం మమ రాక్షసా బలాత్ ॥ ౫॥

తతః ప్రహస్తో హనుమన్సమాదరాత్

పప్రచ్ఛ కేన ప్రహితోఽసి వానర ।

భయం చ తే మాస్తు విమోక్ష్యసే మయా

సత్యం వదస్వాఖిలరాజసన్నిధౌ || ౬ ||

తతోఽతిహరాత్పవనాత్మజో రిపుం

నిరీక్ష్య తోకత్రయకణ్ణకాసురమ్ |

వక్తుం ప్రచక్రే రఘునాథసత్కథాం

క్రమేణ రామం మనసా స్మరన్ముహుః || ౭ ||

శృణు స్ఫుటం దేవగణాద్యమిత్రహే

రామస్య దూతోఽహమశేషహృత్స్థితేః |

యస్యాఖిలేశస్య హృతాధునా త్వయా

భార్యా స్వనాశాయ శునేవ సద్ధవిః || ౮ ||

స రాఘవోఽభ్యేత్య మతఙ్గపర్వతం

సుగ్రీవమైత్రీమనలస్య సన్నిధౌ |

కృత్వైకబాణేన నిహత్య వాలినం

సుగ్రీవమేవాధిపతిం చకార తమ్ || ౯ ||

స వానరాణామధిపో మహాబలీ

మహాబలైర్వానరయూథకోటిభిః |

రామేణ సార్థం సహ లక్ష్మణేన భోః

ప్రవర్షణేఽమర్షయుతోఽవతిష్ఠతే || ౧౦ ||

సఞ్ఞోఽదితాస్తేన మహాహరీశ్వరా

ధరాసుతాం మార్గయితుం దిశో దశ |

తత్రాహమేకః పవనాత్మజః కపిః

సీతాం విచిన్వన్ శనక్తైః సమాగతః || ౧౧ ||

దృష్టా మయా పద్మపలాశలోచనా

సీతా కపిత్వాద్విపినం వినాశితమ్ |

దృష్ట్వా తతోఽహం రభసా సమాగతాన్

మాం హన్తుకామాన్ ధృతచాపసాయకాన్ || ౧౨ ||

మయా హతాస్తే పరిరక్షితం వపుః

ప్రియో హి దేహోఽఖిలదేహినాం ప్రభో |

బ్రహ్మాస్త్రపాశేన నిబధ్య మాం తతః

సమాగమన్మేఘునినాదనామకః || ౧౩ ||

స్పృష్టైవ మాం బ్రహ్మవరప్రభావతః

త్యక్త్వా గతం సర్వమవైమి రావణ ।

తథాప్యహం బద్ధ ఇవాగతో హితం

ప్రవక్తుకామః కరుణారసార్ద్రాఢీః ॥ ౧౪ ॥

విచార్య లోకస్య వివేకతో గతిం

న రాక్షసీం బుద్ధిముపైహి రావణ ।

దైవీం గతిం సంస్కృతిమోక్షహైతుకీం

సమాశ్రయాత్సన్తహితాయ దేహినః ॥ ౧౫ ॥

త్వం బ్రహ్మణో హ్యుత్తమవంశసమ్భవః ।

పౌలస్త్యపుత్రోఽసి కుబేరబాన్ధవః ।

దేహాత్మబుద్ధ్యాపి చ పశ్య రాక్షసో

నాస్యాత్మబుద్ధ్యా కిము రాక్షసో నహి ॥ ౧౬ ॥

శరీరబుద్ధీన్ద్రియదుఃఖసన్తతిః

న తే న చ త్వం తవ నిర్వికారతః ।

అజ్ఞానహతోశ్చ తద్దైవ సన్తతేః

అసత్త్వమస్యాః స్వపతో హి దృశ్యవత్ ॥ ౧౭ ॥

ఇదం తు సత్యం తవ నాస్తి విక్రీయా

వికారహేతుర్న చ తేఽద్వయత్వతః ।

యథా నభః సర్వగతం న లిప్యతే

తథా భవాన్ దేహాగతోఽపి నూక్ష్మకః ।

దేహేన్ద్రియప్రాణశరీరసన్గతః

త్వాత్మేతి బుద్ధ్యాఖిలబన్ధభాగ్భవేత్ ॥ ౧౮ ॥

చిన్మాత్రమేవాహమజోఽహమక్షరో

హ్యోనన్ధభావోఽహమితి ప్రముచ్యతే ।

దేహోఽప్యనాత్మా పృథివీవికారజో

న ప్రాణ ఆత్మాఽనిల ఏష ఏవ సః ॥ ౧౯ ॥

మనోఽప్యహజ్కారవికార ఏవ నో

న చాపి బుద్ధిః ప్రకృతేర్వికారజా ।

ఆత్మా చిదానన్దమయోఽవికారవాన్

దేహాదిసన్ధ్యదస్యతిరిక్త ఈశ్వరః ॥ ౨౦ ॥

నిరజ్ఞానో ముక్త ఉపాధితః సదా

జ్ఞాత్వైవమాత్మానమితో విముచ్యతే ।

అతోఽహమాత్మస్మిక్మోక్షసాధనం

వక్ష్యే శృణుష్వావహితో మహామతే ॥ ౨౦ ॥

విష్టోర్వి భక్తిః సువిశోధనం ధియః

తతో భవేజ్ఞానమతీవ నిర్మలమ్ ।

విశుద్ధతత్త్వానుభవో భవేత్తతః

సమ్యగ్విదిత్వా పరమం పదం వ్రజేత్ ॥ ౨౧ ॥

అతో భజస్వాద్య హరిం రమాపతిం

రామం పురాణం ప్రకృతేః పరం విభుమ్ ।

విసృజ్య మౌర్ఖ్యం హృది శత్రుభావనాం

భజస్వ రామం శరణాగతప్రియమ్ ।

సీతాం పురస్కృత్య సపుత్రబాన్ధవో

రామం నమస్కృత్య విముచ్యసే భయాత్ ॥ ౨౩ ॥

రామం పరాత్మానమభావయన్ జనో

భక్త్యా హృదిస్థం సుఖరూపమద్వయమ్ ।

కథం పరం తీరమవాప్నుయాజ్జనో

భవామ్బుధేర్ధుఃఖతరక్తమాలినః ॥ ౨౪ ॥

నో చేత్త్వమజ్ఞానమయేన వహ్నినా

జ్వలన్తమాత్మానమరక్షితారివత్ ।

నయస్యధోఽధః స్వకృతైశ్చ పాతకైః

విమోక్షశక్కా న చ తే భవిష్యతి ॥ ౨౫ ॥

శ్రుత్వామృతాస్వాదసమానభాషితం

తద్వాయుసూనోర్దశకన్ధరోఽసురః ।

అమృష్యమాణోఽతిరుషా కపిశ్వరం

జగద రక్తాన్తవిలోచనో జ్వలన్ ॥ ౨౬ ॥

కథం మమాగ్రే విలపస్యభీతవత్

ప్లవజ్గమానామధమోఽసి దుష్టధీః ।

క ఏష రామః కతమో వనేచరో

నిహన్మి సుగ్రీవయుతం నరాధమమ్ || ౨౭||

త్వాం చాద్య హత్వా జనకాత్మజాం తతో

నిహన్మి రామం సహలక్ష్మణం తతః |

సుగ్రీవమగ్రే బలినం కపీశ్వరం

సవానరం హన్మ్యుచిరేణ వానర |

శ్రుత్వా దశగ్రీవవచః స మారుతిః

వివృద్ధకోపేన దహన్మివాసురమ్ || ౨౮||

న మే సమా రావణకోటయోఽధమ

రామస్య దాసోఽహమపారవిక్రమః |

శ్రుత్వాతికోపేన హనూమతో వచో

దశాననో రాక్షసమేవమబ్రవీత్ || ౨౯||

పార్శ్వే స్థితం మారయ ఖణ్డశః కపిం

పశ్యన్తు సర్వేఽసురమిత్రబాన్ధవాః |

నివారయామాస తతో విభీషణో

మహాసురం సాయుధముద్యతం వధే |

రాజన్ వధార్హో న భవేత్కథఞ్చన

ప్రతాపయుక్తైః పరరాజవానరః || ౩౦||

హతేఽస్మిన్ వానరే దూతే వార్తా కో వా నివేదయేత్

రామాయ త్వం యముద్దిశ్య వధాయ సముపస్థితః || ౩౧||

అతో వధసమం కింఞ్చిదన్యచ్ఛిన్తయ వానరే |

సచిహ్నో గచ్ఛతు హరిర్యం దృష్ట్వాఽఽయాస్యతి ద్రుతమ్ || ౩౨||

రామః సుగ్రీవసహితస్తతో యుద్ధం భవేత్తవ |

విభీషణవచః శ్రుత్వా రావణోఽప్యేతదబ్రవీత్ || ౩౩||

వానరాణాం హి లాఙ్గాలే మహామానో భవేత్కిల |

అతో వస్త్రాదిభిః పుచ్ఛం వేష్టయిత్వా ప్రయత్నతః || ౩౪||

వహ్నినా యోజయిత్వైనం భ్రామయిత్వా పురేఽభితః |

విసర్జయత పశ్యన్తు సర్వే వానరయూథపాః || ౩౫||

తథేతి శణపట్టశ్చ వస్త్రైర్వైరనేకశః |

తైలాకైర్వేష్టయామాసుర్లాఙ్గాలం మారుతేర్దృఢమ్ || 3౬ ||

పుచ్చాగ్రే కిఞ్చిదనలం దీపయిత్వాథ రాక్షసాః |

రజ్జుభిః సుదృఢం బద్ధ్వా ధృత్వా తం బలినోఽసురాః || 3౭ ||

సమన్తాద్భ్రామయామాసుశ్చోరోఽయమితి వాదినః |

తూర్యఘోషైర్హ్రోషయన్తస్తాడయన్తో ముహుర్ముహుః || 3౮ ||

హనూమతాపి తత్సర్వం సోఢం కిఞ్చిచ్చిక్కిర్షణా |

గత్వా తు పశ్చిమద్వారసమీపం తత్ర మారుతిః || 3౯ ||

సూక్ష్మో బభూవ బన్ధేభ్యోః నిఃసృతః పునరప్యసౌ |

బభూవ పర్వతాకారస్తత ఉత్ప్లుత్య గోపురమ్ || ౪౦ ||

తత్రైకం స్తమ్భమాదాయ హత్వా తాన్ రక్షిణః క్షణాత్ |

విచార్య కార్యశేషం స ప్రాసాదాగ్రాధృహాధృహమ్ || ౪౧ ||

ఉత్ప్లుతోష్టత్య సస్థిప్తపుచ్చేన మహతా కపిః |

దదాహ లక్ష్మమఖిలాం సాట్టప్రాసాదతోరణామ్ || ౪౨ ||

హో తాత పుత్ర నాథేతి క్రన్దమానాః సమస్తతః |

వ్యాప్తాః ప్రాసాదశిఖరేఽప్యారూఢా దైత్యయోషితః || ౪౩ ||

దేవతా ఇవ దృశ్యన్తే పతన్త్యః పావకేఽఖిలాః |

విభీషణగృహం త్యక్త్వా సర్వం భస్మీకృతం పురమ్ || ౪౪ ||

తత ఉత్ప్లుత్య జలధౌ హనూమాన్మారుతాత్మజః |

లాఙ్గాలం మజ్జయిత్వాస్త్రః స్వస్థచిత్తో బభూవ సః || ౪౫ ||

వాయోః ప్రియసఖిత్యాచ్చ సీతయా ప్రార్థితోఽనలః |

న దదాహ హరేః పుచ్చం బభూవాత్సన్తశీతలః || ౪౬ ||

యన్నామసంస్మరణధూతసమస్తపాపాః

తాపత్రయానలమపీహ తరన్తి సద్యః |

తస్యైవ కిం రఘువరస్య విశిష్టదూతః

సన్తప్యతే కథమసౌ ప్రకృతానలేన || ౪౭ ||

ఇతి శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే సుందరకాణ్డే

చతుర్థః సర్గః || ౪ ||

॥ పంచమః సర్గః ॥

శ్రీమహాదేవ ఉవాచ ।

తతః సీతాం నమస్కృత్య హనూమానబ్రవీద్యచః ।

ఆజ్ఞాపయతు మాం దేవి భవతీ రామసన్నిధిమ్ ॥ ౧॥

గచ్ఛామి రామస్త్వాం ద్రష్టుమాగమిష్యతి సానుజః ।

ఇత్యుక్త్వా త్రిపరిక్రమ్య జానకీం మారుతాత్మజః ॥ ౨॥

ప్రణమ్య ప్రస్థితో గన్తుమిదం వచనమబ్రవీత్ ।

దేవి గచ్ఛామి భద్రం తే తూర్ణం ద్రక్ష్యసి రాఘవమ్ ॥ ౩॥

లక్ష్మణం చ ససుగ్రీవం వానరాయుతకోటిభిః ।

తతః ప్రాహ హనూమన్తం జానకీ దుఃఖకర్కితా ॥ ౪॥

త్వాం దృష్ట్వా విస్మృతం దుఃఖమిదానీం త్వం గమిష్యసి ।

ఇతః పరం కథం వర్తే రామవార్తాశ్రుతిం వినా ॥ ౫ ॥

మారుతిరువాచ ।

యద్యేవం దేవి మే స్కన్ధమారోహ క్షణమాత్రతః

రామేణ యోజయిష్యామి మన్యసే యది జానకి ॥ ౬॥

సీతోవాచ ।

రామః సాగరమాశోష్య బద్ధ్వా వా శరపజ్జురైః ।

ఆగత్య వానరైః సార్థం హత్వా రావణమాహవే ॥ ౭॥

మాం నయేద్యది రామస్య కీర్తిర్భవతి శాశ్వతీ ।

అతో గచ్ఛ కథం చాపి ప్రాణాన్ సన్ధారయామ్యహమ్ ॥ ౮॥

ఇతి ప్రస్థాపితో వీరః సీతయా ప్రణిపత్య తామ్ ।

జగామ పర్వతస్యార్గే గన్తుం పారం మహోదధేః ॥ ౯॥

తత్ర గత్వా మహాసత్త్వః పాదాభ్యాం పీడయన్ గిరిమ్ ।

జగామ వాయువేగేన పర్వతశ్చ మహీతలమ్ ॥ ౧౦॥

గతో మహీసమానత్వం త్రింశద్యోజనముచ్చితః ।

మారుతిర్గగనాన్తఃస్థో మహాశబ్దం చకార సః ॥ ౧౧॥

తం శ్రుత్వా వానరాః సర్వే జ్ఞాత్వా మారుతిమాగతమ్ ।
 హర్షేణ మహతావిష్టాః శబ్దం చక్రుర్మహాస్వనమ్ ॥ ౧౨ ॥
 శబ్దేనైవ విజానీమః కృతకార్యః సమాగతః ।
 హనూమానేవ పశ్యధ్వం వానరా వానరర్షభమ్ ॥ ౧౩ ॥
 ఏవం బ్రువత్సు వీరేషు వానరేషు స మారుతిః ।
 అవతీర్య గిరేర్ముర్ధ్ని వానరానిదమబ్రవీత్ ॥ ౧౪ ॥
 దృష్టా సీతా మయా లక్ష్మణా ధర్షితా చ సకాననా ।
 సమ్భాషితో దశగ్రీవస్తతోఽహం పునరాగతః ॥ ౧౫ ॥
 ఇదాసీమేవ గచ్ఛామో రామసుగ్రీవసన్నిధిమ్ ।
 ఇత్యుక్తా వానరాః సర్వే హర్షేణాల్లిక్ష్ణ మారుతిమ్ ॥ ౧౬ ॥
 కేచిచ్చమమ్బుర్లొగ్గాలం ననృతుః కేచిదుత్సుకాః ।
 హనూమతా సమేతాస్తే జగ్ముః ప్రస్రవణం గిరిమ్ ॥ ౧౭ ॥
 గచ్ఛన్తో దదృశుర్వీరా వనం సుగ్రీవరక్షితమ్ ।
 మధుసంజ్ఞం తదా ప్రాహురఙ్గదం వానరర్షభాః ॥ ౧౮ ॥
 క్షుధితాః స్మో వయం వీర దేహ్యానుజ్ఞాం మహామతే ।
 భక్షయామః ఫలాన్యద్య పిబామోఽమృతవన్మధు ॥ ౧౯ ॥
 సస్తుష్టా రాఘవం ద్రష్టుం గచ్ఛామోఽద్వైవ సానుజమ్ ॥ ౨౦ ॥
 అఙ్గద ఉవాచ ।
 హనూమాన్ కృతకార్యోఽయం పిబతైతత్ప్రసాదతః ।
 జక్షధ్వం ఫలమూలాని త్వరితం హరిసత్తమాః ॥ ౨౧ ॥
 తతః ప్రవిశ్య హరయః పాతుమారేభిరే మధు ।
 రక్షిణస్తాననాదృత్య దధివక్త్రేణ నోదితాన్ ॥ ౨౨ ॥
 పిబతస్తాడయామాసుర్వానరాన్ వానరర్షభాః ।
 తతస్తాన్ ముష్టిభిః పాదైశ్చార్చయిత్వా పపుర్మధు ॥ ౨౩ ॥
 తతో దధిముఖః క్రుద్ధః సుగ్రీవస్య స మాతులః ।
 జగామ రక్షిభిః సార్థం యత్ర రాజా కపిశ్వరః ॥ ౨౪ ॥
 గత్వా తమబ్రవీద్దేవ చిరకాలాభిరక్షితమ్ ।
 నష్టం మధువనం తేఽద్య కుమారేణ హనూమతా ॥ ౨౫ ॥

శ్రుత్వా దధిముఖేనోక్తం సుగ్రీవో హృష్టమానసః ।
 దృష్ట్వాగతో న సన్దేహాః సీతాం పవననన్దనః ॥ ౨౬ ॥
 నో చేన్మధువనం ద్రష్టుం సమర్థః కో భవేన్మమ ।
 తత్రాపి వాయుపుత్రేణ కృతం కార్యం న సంశయః ॥ ౨౭ ॥
 శ్రుత్వా సుగ్రీవవచనం హృష్టో రామస్తమబ్రవీత్ ।
 కిముచ్యతే త్వయా రాజన్ వచః సీతాకథాన్వితమ్ ॥ ౨౮ ॥
 సుగ్రీవస్త్యబ్రవీద్వాక్యం దేవ దృష్టావనీసుతా ।
 హనుమత్ప్రముఖాః సర్వే ప్రవిష్టా మధుకాననమ్ ॥ ౨౯ ॥
 భక్షయన్తి స్మ సకలం తాడయన్తి స్మ రక్షిణః ।
 అకృత్వా దేవకార్యం తే ద్రష్టుం మధువనం మమ ॥ ౩౦ ॥
 న సమర్థాస్తతో దేవీ దృష్టా సీతేతి నిశ్చింతమ్ ।
 రక్షిణో వో భయం మాస్తు గత్వా బ్రూత మమాజ్ఞయా ॥ ౩౧ ॥
 వానరానఙ్గదముఖానానయధ్వం మమాన్చికమ్ ।
 శ్రుత్వా సుగ్రీవవచనం గత్వా తే వాయువేగతః ॥ ౩౨ ॥
 హనూమత్ప్రముఖానూచుర్గచ్ఛతేశ్వరశాసనాత్ ।
 ద్రష్టుమిచ్ఛతి సుగ్రీవః సరామో లక్ష్మణాన్వితః ॥ ౩౩ ॥
 యుష్మానతీవ హృష్టాస్తే త్వరయన్తి మహాబలాః ।
 తథేత్యమ్బరమాసాద్య యయుస్తే వానరోత్తమాః ॥ ౩౪ ॥
 హనూమస్తం పురస్కృత్య యువరాజం తథాఙ్గదమ్ ।
 రామసుగ్రీవయోరగ్రే నిపేతుర్భువి సత్వరమ్ ॥ ౩౫ ॥
 హనూమాన్ రాఘవం ప్రాహ దృష్టా సీతా నిరామయా ।
 సాష్టాఙ్గం ప్రణిపత్యాగ్రే రామం పశ్చార్ధరీశ్వరమ్ ॥ ౩౬ ॥
 కుశలం ప్రాహ రాజేన్ద్ర జానకీ త్వాం శుచాన్వితా ।
 అశోకవనికామధ్యే శింశపామూలమాశ్రితా ॥ ౩౭ ॥
 రాక్షసీభిః పరివృతా నిరాహారా కృశా ప్రభో ।
 హా రామ రామ రామేతి శోచన్తి మలినామ్బరా ॥ ౩౮ ॥
 ఏకవేణీ మయా దృష్టా శనైరాశ్వాసితా శుభా ।

వృక్షశాఖాన్తరే స్థిత్యా సూక్ష్మరూపేణ తే కథామ్ || ౩౯ ||

జన్మారభ్య తవాత్యర్థం దణ్డకాగమనం తథా |
దశాననేన హరణం జానక్యా రహితే త్వయి || ౪౦ ||

సుగ్రీవేణ యథా మైత్రీ కృత్వా వాలినబర్హణమ్ |
మార్గణార్థం చ వైదేహ్యో సుగ్రీవేణ విసర్జితాః || ౪౧ ||

మహాబలా మహాసత్త్వా హరయో జితకాశినః |
గతాః సర్వత్ర సర్వే వై తత్త్రైకోఽహమిహాగతః || ౪౨ ||

అహం సుగ్రీవసచివో దాసోఽహం రాఘవస్య హి |
దృష్టా యజ్ఞానకీ భాగ్యాత్ప్రయాసః ఫలితోఽద్య మే || ౪౩ ||

ఇత్యుదీరితమాకర్ణ్య సీతా విస్ఫూరితేక్షణా |
కేన వా కర్ణపీయుషం శ్రావితం మే శుభాక్షరమ్ || ౪౪ ||

యది సత్యం తదాయాతు మద్దర్శనపథం తు సః |
తతోఽహం వానరాకారః సూక్ష్మరూపేణ జానకీమ్ || ౪౫ ||

ప్రణమ్య ప్రాజ్ఞులిర్భూత్వా దూరాదేవ స్థితః ప్రభో |
పృష్టోఽహం సీతయా కస్త్యమిత్యాది బహువిస్తరమ్ || ౪౬ ||

మయా సర్వం క్రమేణైవ విజ్ఞాపితమరిన్దమ |
పశ్చాన్మయార్పితం దేవ్యై భవద్దత్తాజ్ఞలీయకమ్ || ౪౭ ||

తేన మామతివిశ్వస్తా వచనం చేదమబ్రవీత్ |
యథా దృష్టాస్మి హనుమన్ పీడ్యమానా దివానిశమ్ || ౪౮ ||

రాక్షసీనాం తర్జనైస్తత్సర్వం కథయ రాఘవే |
మయోక్తం దేవి రామోఽపి త్వచ్చింతాపరినిష్ఠితః || ౪౯ ||

పరిశోచత్యహోరాత్రం త్వద్వార్తాం నాధిగమ్య సః |
ఇదాసీమేవ గత్వాహం స్థితిం రామాయ తే బ్రువే || ౫౦ ||

రామః శ్రవణమాత్రేణ సుగ్రీవేణ సలక్ష్మణః |
వానరాసీకపైః సార్థమాగమిష్యతి తేఽన్తికమ్ || ౫౧ ||

రావణం సకులం హత్వా నేష్యతి త్వాం స్వకం పురమ్ |
అభిజ్ఞాం దేహి మే దేవి యథా మాం విశ్వనేద్విభుః || ౫౨ ||

ఇత్యుక్తా సా శిరోరత్నం చూడాపాశే స్థితం ప్రియమ్ |
 దత్త్వా కాయేన యదస్పృతం చిత్రకూటగిరౌ పురా || ౫౩||
 తదప్యోహాశ్రుపూర్ణాక్షీ కుశలం బ్రూహి రాఘవమ్ |
 లక్ష్మణం బ్రూహి మే కింఞ్చిద్దురుక్తం భాషితం పురా || ౫౪||
 తత్తమస్వాజ్ఞభావేన భాషితం కులనన్దన |
 తారయేన్మాం యథా రామస్తథా కురు కృపాన్వితః || ౫౫||
 ఇత్యుక్తాః రుదతీ సీతా దుఃఖేన మహతావృతా |
 మయాప్యశ్వాసితా రామ వదతా సర్వమేవ తే || ౫౬||
 తతః ప్రస్థాపితో రామ త్వత్సమీపమిహాగతః |
 తదాగమనవేలాయామశోకవనికాం ప్రియామ్ || ౫౭||
 ఉత్పాట్య రాక్షసాంస్తత్ర బహూన్ హత్వా క్షణాదహమ్ |
 రావణస్య సుతం హత్వా రావణేనాభిభాష్య చ || ౫౮||
 లఙ్కామశేషతో దగ్ధ్వా పునరప్యోగమం క్షణాత్ |
 శ్రుత్వా హనూమతో వాక్యం రామోఽత్యన్తప్రహృష్టధీః || ౫౯||
 హనూమన్తే కృతం కార్యం దేవైరపి సుదుష్కరమ్ |
 ఉపకారం న పశ్యామి తవ ప్రత్యుపకారిణః || ౬౦||
 ఇదాసీం తే ప్రయచ్ఛామి సర్వస్వం మమ మారుతే |
 ఇత్యాశిష్య సమాకృష్య గాఢం వానరపుంజవమ్ || ౬౧||
 సార్ధనేత్రో రఘుశ్రేష్ఠః పరాం ప్రీతిమవాప సః |
 హనూమన్తమువాచేదం రాఘవో భక్తవత్సలః || ౬౨||
 పరిరమ్భో హి మే లోకే దుర్లభః పరమాత్మనః |
 అతస్తస్య మమ భక్తోఽసి ప్రియోఽసి హరిపుంజవ || ౬౩||
 యత్పాదపద్మయుగలం తులసీదలాద్యైః
 సమ్నూజ్య విష్ణుపదవీమతులాం ప్రయాన్తి |
 తేనైవ కిం పునరసౌ పరిరభిమూర్తీ
 రామేణ వాయుతనయః కృతపుణ్యపుంజాః || ౬౪||
 ఇతి శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణే ఉమామహేశ్వరసంవాదే సుందరకాణ్డే
 పంచమః సర్గః || ౫||

॥ సమాప్తమిదమ్ సుందరకాణ్డమ్ ॥

Encoded and proofread by

Vishwas Bhide vishwas underscore bhide at yahoo.com

Revised by PSA Easwaran and

ahimsasoldier at gmail.com

——
adhyAtmarAmAyaNe sundarakANDam
pdf was typeset on September 16, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

